

кодексу, що передбачають відповідальність за посягання на аналогічні права людини; г) розробленій формулі, за допомогою якої можна визначати розмір компенсації та яка враховує критерії, що повинен прийняти до уваги суд при вирішенні відповідного питання.

Необхідно зазначити, що розмір відшкодування презюмованої моральної шкоди – це так звана «основа», яка може збільшуватися або зменшуватися в залежності від інших обставин, що передбачені ЦК України.

Таким чином, відповідно до вище викладеного, слід зауважити, що моральну шкоду фактично не можна компенсувати в повному обсязі, оскільки немає (і не може бути) точних критеріїв майнового (грошового) виміру душевного болю, спокою, честі, гідності, ділової репутації фізичної чи юридичної особи. Будь-яка компенсація моральної шкоди не може бути адекватна дійсним стражданням, тому будь-який її розмір може мати суто умовний вираз.

Проте, запровадження методики визначення розміру моральної шкоди, що запропонована О. М. Ерделевським, вважається найбільш обґрунтованою та пристосованою до вимог судочинства. Виходячи з цього, її можна застосовувати при визначенні розміру виплат моральної шкоди, що призведе до покращення захисту прав та законних інтересів людини в судових органах та запобіганню зменшення абсолютної суб'єктивності судді при визначенні мінімальних сум відшкодування моральної шкоди.

Тульчевська Н.В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Класичний приватний університет*

ХАРАКТЕРИСТИКА УЧАСТІ ТРЕТІХ ОСІБ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В УКРАЇНІ

В Україні третіх осіб можна визначити, як суб'єктів цивільно-процесуальних правовідносин, які вступають у вже триваючий цивільний процес між сторонами для захисту особистих суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів, як фізичних осіб, так юридичних осіб у сфері цивільно-правових відносин. Аналіз участі третіх осіб у цивільному процесі України допомагає визначити їх правове становище, що може вплинути на результат судового розгляду спірної цивільної справи між сторонами.

Над розкриття питання особливостей участі третіх осіб у цивільному процесі в різні часи працювали вітчизняні вчені та науковці, такі як В. Н. Аргунов, Д. М. Сибилев, В. В. Комаров, М. С. Шакарян, Д. М. Чечот, М. С. Шакарян, В. Н. Щеглов. та ін.

Статтею 26 Цивільного процесуального кодексу України передбачено, що в справах позовного провадження особами, які беруть участь у справі, є сторони, треті особи, представники сторін та третіх осіб [1, ст. 26].

А.В. Андрушко та Ю.В. Білоусов зазначають, що треті особи – це суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин, які вступають у порушену

у суді справу для захисту власних суб'єктивних прав та охоронюваних законом інтересів, наділені матеріально-правовою заінтересованістю, яка, як правило, суперечить інтересам позивача та (або) відповідача [2].

Треті особи – назва до певної міри умовна. Третіми вони називаються тому, що на час їх появи в процесі вже є і перші (позивачі), і другі (відповідачі). Треті особи завжди вступають у справу, у якій провадження вже відкрите [3, с. 168].

Згідно зі ст. 34, 35 Цивільного процесуального кодексу України треті особи поділяються на два види: треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору на треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору.

Відповідно до ч. 1 ст. 34 ЦПК України треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору, можуть вступити у справу до закінчення судового розгляду, пред'явивши позов до однієї чи обох сторін. Ці особи мають усі процесуальні права і обов'язки позивача [1, ст. 34].

До того ж ч. 2 ст. 34 ЦПК України встановлює, що після вступу в справу третьої особи, яка заявила самостійні вимоги щодо предмета спору, справа за клопотанням цієї особи розглядається спочатку [1, ст. 34].

Згідно із ч. 1 ст. 35 ЦПК України треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, можуть вступити у справу на стороні позивача або відповідача до ухвалення судом рішення, якщо рішення в справі може вплинути на їх права або обов'язки щодо однієї із сторін [1, ст. 35].

Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, можуть бути залучені до участі в справі також за клопотанням сторін, інших осіб, які беруть участь у справі. Якщо суд при прийнятті позовної заяви, здійсненні провадження у справі до судового розгляду або під час судового розгляду справи встановить, що судові рішення може вплинути на права і обов'язки осіб, які не є стороною у справі, суд залучає таких осіб до участі в справі як третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору [1, ст. 35].

Вступ у справу третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, не тягне за собою розгляду справи спочатку.

М. М. Коршунов та Ю. Л. Марєєв відокремлюють серед усіх осіб, які беруть участь у справі, треті особи є найменш зрозумілими фігурами. Звичне значення слів «треті особи» не тільки не сприяє з'ясуванню їхнього процесуального статусу, але, навпроти, здатне ввести в оману. Відсутність у юридичній лексиці більш виразного терміна утруднює розуміння ролі цих учасників [4, с. 130].

П. П. Заворотько та М. Й. Штефан вказують, що назву «третя особа», взято не тому, що така особа є зайвою в «чужому» спорі, а тому, що спір відбувається між двома сторонами, а вона є третьою особою, яка вступає в цей спір. Указана назва є суто процесуальною та відбиває справжнє процесуальне становище відповідної особи у спорі між сторонами і немає потреби встановлювати їй нову назву [5, с. 28].

Відповідно 36 ЦПК України третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, може сама звернутися з заявою про свою участь у справі. Щоб суд був у змозі вирішити питання про необхідність залучення такої третьої особи до участі в справі, очевидно потрібно вказати підстави,

які вказують на те, що прийняте судом рішення може вплинути на права чи обов'язки такої особи [1, ст. 36].

Відповідно до вищезазначеного можна підсумувати, що суб'єктами цивільних процесуальних правовідносин, які вступають у цивільну справу, що розглядається в порядку позовного провадження, для захисту своїх суб'єктивних прав, свобод та інтересів, відмінних від прав, свобод та інтересів сторін.

Список використаних джерел:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 року // Відомості Верховної Ради України. – № 1618-IV, 2016. – 419 ст.
2. Андрушко А.В., Білоусов Ю.В. Цивільний процес: підручник / А.В. Андрушко та Ю.В. Білоусов – К.: Прецедент, 2005. – 172 с.
3. Євхутіч І.М. Участь третіх осіб у цивільному процесі / І.М. Євхутіч. – Науковий вісник Херсонського державного університету. – № 5. – Т. 1, 2014. – С. 168-171.
4. Коршунова Н.М. Гражданский процесс: учебник / Н. М. Коршунова. – М.: Издво «Эксмо», 2005. – 797 с.
5. Загорько П. П., Штефан М. Й. Особи, які беруть участь у справі позовного провадження: Учебний посіб. – Вип. 2. – К.: Видавництво Київського університету, 1967. – 108 с.